

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України «Про внесення змін до Регламенту Верховної Ради України (щодо усунення зловживань при визнанні проектів законів такими, що суперечать вимогам Конституції України під час їх попереднього розгляду)».

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта.

Відповідно до статті 8 Конституції України, в Україні визнається і діє принцип верховенства права. Конституція України має найвищу юридичну силу. *Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй.*

Здійснення державної влади на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову означає, передусім, самостійне виконання кожним органом державної влади своїх функцій і повноважень. Це не виключає взаємодії органів державної влади, в тому числі надання необхідної інформації, участь у підготовці або розгляді певного питання тощо. Однак така взаємодія має здійснюватися з урахуванням вимог статей 6, 19 Конституції України, відповідно до яких *органи державної влади зобов'язані діяти на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України* (Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 58 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Постанови Верховної Ради України “Про Тимчасову спеціальну комісію Верховної Ради України з питань моніторингу реалізації законодавства про вибори Президента України” (справа про Тимчасову спеціальну комісію Верховної Ради України) від 18 листопада 2004 року № 17-рп/2004).

Єдиним органом законодавчої влади в Україні є парламент - Верховна Рада України. Повноваження народних депутатів України визначаються Конституцією та законами України (стаття 75 Конституції України). Право законодавчої ініціативи у Верховній Раді України належить Президентові України, народним депутатам України та Кабінету Міністрів України (стаття 93 Конституції України). Право законодавчої ініціативи визначено статтею 12 Закону України «про статус народного депутата України».

Комітет Верховної Ради України (далі - комітет) - орган Верховної Ради України, який утворюється з числа народних депутатів України для здійснення за окремими напрямками законопроектної роботи, підготовки і попереднього розгляду питань, віднесених до повноважень Верховної Ради України, виконання контрольних функцій (стаття 1 Закону України «Про Комітети Верховної Ради України»). Законопроектна функція комітетів полягає в, зокрема, *попередньому розгляді та підготовці висновків і пропозицій щодо законопроектів*, внесених суб'єктами законодавчої ініціативи на розгляд Верховної Ради України (стаття 12 Закону).

Разом з тим, Регламентом Верховної Ради України визначено, що підставою

для повернення законопроекту, проекту іншого акта без його включення до порядку денного та розгляду на пленарному засіданні є, зокрема, висновок комітету, до предмета відання якого належать питання конституційного права, про те, що законопроект суперечить положенням Конституції України, крім випадків, коли він стосується внесення змін до Конституції України.

Станом на сьогодні, комітетом, до предмета відання якого належать питання конституційного права, є Комітет Верховної Ради України з питань правової політики, який і здійснює попередній розгляд проектів законів та встановлює: чи може бути включено проект закону до порядку денного пленарних засідань Верховної Ради України та чи не суперечить він вимогам Конституції України.

Однак, на превеликий жаль, склалася практика, за якої дефініція «суперечить вимогам Конституції України» трактується під час попереднього розгляду законопроекту народними депутатами України, членами профільного комітету, досить широко та стає інструментом повернення суб'єкту права законодавчої ініціативи їх проектів законів, начебто, з підстав їх неконституційності.

Наголошую повторно, метою функціонального поділу державної влади на законодавчу, виконавчу та судову (стаття 6 Конституції України) є розмежування повноважень між різними органами державної влади та *недопущення привласнення повноти державної влади однією з гілок влади* (Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статей 19, 42 Закону України "Про Державний бюджет України на 1999 рік" (справа про фінансування судів) від 24 червня 1999 року № 6-рп/1999).

Відповідно до статті 147 Конституції України, Конституційний Суд України вирішує питання про відповідність Конституції України законів України та у передбачених цією Конституцією випадках інших актів, здійснює офіційне тлумачення Конституції України, а також інші повноваження відповідно до цієї Конституції. Саме до повноважень Конституційного Суду України належить вирішення питань про відповідність Конституції України (конституційність) законів та інших правових актів Верховної Ради України (стаття 150).

Таким чином, склалася практика, через наявність правового нігілізму, зловживання повноваженнями народного депутата України, наявність власних політичних зацікавленостей та пріоритетів, регулювання в «ручному режимі» включення чи не включення законопроектів до порядку денного сесії з мотивів, начебто, їх конституційності чи неконституційності. Народні депутати України на власний розсуд визначають, чи суперечать норми проектів законів Конституції України, при цьому така оцінка часто є необґрунтованою, не містить прямих посилань на конкретні норми Конституції, яким, начебто, протирічать законопроекти. А відтак, потребують конкретизації окремі норми Регламенту Верховної ради України з метою уникнення та недопущення зловживань з боку народних депутатів України.

2. Мета і шляхи її досягнення.

Метою законопроекту є вдосконалення існуючого механізму попереднього розгляду законопроектів комітетом, до предмета відання якого належить питання конституційного права.

3. Загальна характеристика і основні положення законопроекту

Законопроектом пропонується у пункті 1 частини 2 статті 94 слова «суперечить положенням» замінити словами: «містить пряме та очевидне протиріччя конкретним нормам»; у частині 4 статті 118 слова: «суперечить вимогам» замінити словами: «прямо та очевидно протирічить конкретним нормам».

Тим самим, підставами для повернення законопроекту, проекту іншого акта без його включення до порядку денного та розгляду на пленарному засіданні буде, зокрема, висновок комітету, до предмета відання якого належать питання конституційного права, про те, що законопроект *містить пряме та очевидне протиріччя конкретним нормам Конституції України*, крім випадків, коли він стосується внесення змін до Конституції України.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

Основними нормативно-правовими актами, які регулюють зазначене питання, є Конституція України, Закон України «Про Регламент Верховної Ради України», Закон України «Про статус народного депутата України».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Прийняття проекту Закону не потребуватиме додаткових витрат з Державного бюджету України.

6. Регіональний аспект

Проект Закону не стосується питання розвитку адміністративно-територіальних одиниць.

7. Запобігання дискримінації

У проекті відсутні положення, що містять ознаки дискримінації.

8. Запобігання корупції

Законопроект не містить ризику корупційних проявів.

Корупціогенні фактори відсутні – проект акта відповідає вимогам антикорупційного законодавства.

9. Позиція соціальних партнерів

Проект Закону не стосується соціально-трудової сфери та не потребує узгодження із уповноваженими представниками всеукраїнських профспілок, їх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців.

10. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття проекту Закону

Прийняття законопроекту сприятиме удосконаленню законодавчого процесу та забезпечення фактичної реалізації невід'ємного конституційного права народних депутатів України на законодавчу ініціативу, разом з тим, усуне зловживання щодо повернення законопроектів на доопрацювання з мотивів начеб то їх неконституційності.

Народний депутат України

С. В. Власенко
(посв. № 170)

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Власенко Сергій Володимирович (2453701634)

Сертифікат: 58E2D9E7F900307B0400000062FE300061CA8E00

Дійсний до: 21.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 170д9/2-2021/97813 від 18.03.2021

443572